

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petit sor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szögig 4 kor., minden további szó 4 fil.

„Az önkényes adózás.”

(—gy.) A folyó hó 26-án összeülő törvényhatósági közgyűlésnek a sok között egyik legfogasabb kérdése lesz az ugynevezett „önkéntes adófizetések” elfogadása s illetve azoknak az állampénztárba való beszállítása.

Minthogy a nemzeti ellenállás sikerének ezen igen fontos kérdése nem csupán Kristóffy ügyvivőnek megsemmisítő határozataiban található érvelései miatt, hanem épen az adózók érdekében még a nemzeti ügynek különben készséges, bár higgadtabb felfogású hívei által is hangoztatott államjogi és célszerűségi szempontok miatt annyira bonyolulttá vált, hogy az egyedül helyes megoldás iránt is kételyek támadhatnak, nem lesz alkalom- és időszerűlten ennek a kérdésnek alapos megvilágítása.

Mellőzve most az adózók érdekeit mérlegelő célszerűségi érveket, vegyük alkotmányos államjogi szempontból az adóknak jellegét és rendeltetését.

Állami adó alatt mindazon — közvetett vagy közvetlen — szolgáltatást értjük, melyet az állam közszükségleteinek ellátására egyes tagjaitól követel. Mint ilyen, az adó legfőbb segélyeszköze az államhatalomnak arra, hogy feladata betöltésénél szükségleteit fedezhesse. Ha tehát megvonjuk az államtól az adószolgáltatást, az annyit jelent, mintha az egyes embertől táplálékát vennék el.

Csakis ilyen jellegében lehet az adómeztagadás joga a legéletbevágóbb, mindennél hatalmasabb alkotmánybiztosíték, amely jognak érvényesítése feltétlenül kell, hogy kizárja még csak lehetőségét is annak, hogy a megtagadás jogával felruházott állami tényező kifejezett akarata ellenére bármely kormány az állam közszükségleteit elláthassa.

Ha tehát az adómeztagadás jogával felruházott tényezőnek ezt a mindenek fölé helyezett akarata akár a korona, akár az állam egyes tagjai önkényes segélyadományokkal megkerülhetnék, hatás nélküli üres malasztta törpülne az alkotmányosság minden lét feltétele.

Hogy ezer éves alkotmányunknak ez az adómeztagadási jogban rejlő biztosítéka kezdettől fogva még a legvirharosabb időkben is mindvégig csak ily szellemben lett értelmezve és alkalmazva nem egy régi törvényünk fényesen tanúsítja. Az 1504. évi I. törvénycikk szó szerint rendel: „Ha pedig valamely vármegye valaminő adót vagy akármilyen segélyt önszántából, nem az egész ország közmegegyezésével és akaratából, tudniillik az országglagosok generális gyűlésén kívül és így az ország régi szabadsága ellenére szolgáltatna bármilyen módon a királyi felségnek: akkor az ilyen vármegye közönségét egyetemleg legott a hitszegés (fide fragii) büntetésében és becületének elvesztésében kell marasztalni és elítélni.” Ez már csak elég érthető!

De felújítja ezt a dekretumot az 1597. évi 46. törvénycikkely is, amidőn kimondja, hogy „azon országglagok, akik az országgyűléssel ellenkezőleg cselekszenek, az Ulászló király 1504. évi (fent idézett) I. cikkében megszabott büntetésben marasztaltassanak.” Ugyancsak később az 1599.

évi 23. törvénycikk erre vonatkozólag rendelkezik, mely szerint: „azokra nézve, akik a vármegyékben az ország generális végzésével szemben egyebet határozni törekednek, ugyancsak az 1597. évi (fentebb hivatkozott) 46. törvénycikkely alkalmaztassék.

Ezt az alkotmányos szellemet és célt juttatja kifejezésre maga a miniszteri felelősséget megállapító 1848. III. t.-c. 37. §-a, nemkülönben az 1848. IV. t.-c. 6. § a is, az előbbi azon rendelkezésével, hogy „a miniszterium köteles az ország jövedelmeinek és közszükségleteinek kimutatását — költségvetését — a képviselőháznak bemutatni,” ez utóbbi pedig azzal, hogy „az országgyűlés fel nem osztható mindaddig, míg a következő évre szóló költségvetés felett határozat hozva nem lett.” Végül teljes kifejezésre juttatja azt az elvet az 1867. X. t.-c. is, ahol rendel, hogy „az évi költségvetésnek megállapítása és megajánlás nélkül adót kivetni és behajtani nem lehet.” Azt hiszem, már csak pleonasmus lenne ehhez hozzátenni még hogy „elfogadni” sem lehet. Az adóknak kivetés a kezdete s behajtás a vége.

Az adómeztagadás jogának merev alkalmazása és érvénye azt jelentené tehát, hogy az állam megszavazott költségvetése nélkül az államkormányzat egyetlen fillér bevételt, egyetlen fillér kiadást sem szabad igénybe vennie.

Hogy ez a szigorú alkotmányos értelmezés tényleg a legutolsó időkig érvényesült is, igazolja azon többször ismétlődött módszer, hogy a kormányok költségvetés hiányában, a mi azonban nem a megtagadás jogával felruházott tényező kifejezett akaratából eredt, az ideig-óráig való ügyvitelt, az ideiglenes felhatalmazások kiegészítő eszközeinek igénybevételével tartották csak elláthatóknak.

Ezt a szigorú alkotmányos értelmezés tényleg a legutolsó időkig érvényesült is, igazolja azon többször ismétlődött módszer, hogy a kormányok költségvetés hiányában, a mi azonban nem a megtagadás jogával felruházott tényező kifejezett akaratából eredt, az ideig-óráig való ügyvitelt, az ideiglenes felhatalmazások kiegészítő eszközeinek igénybevételével tartották csak elláthatóknak.

Ezt a szigorú alkotmányos értelmezés tényleg a legutolsó időkig érvényesült is, igazolja azon többször ismétlődött módszer, hogy a kormányok költségvetés hiányában, a mi azonban nem a megtagadás jogával felruházott tényező kifejezett akaratából eredt, az ideig-óráig való ügyvitelt, az ideiglenes felhatalmazások kiegészítő eszközeinek igénybevételével tartották csak elláthatóknak.

Ezt a szigorú alkotmányos értelmezés tényleg a legutolsó időkig érvényesült is, igazolja azon többször ismétlődött módszer, hogy a kormányok költségvetés hiányában, a mi azonban nem a megtagadás jogával felruházott tényező kifejezett akaratából eredt, az ideig-óráig való ügyvitelt, az ideiglenes felhatalmazások kiegészítő eszközeinek igénybevételével tartották csak elláthatóknak.

Ezt a szigorú alkotmányos értelmezés tényleg a legutolsó időkig érvényesült is, igazolja azon többször ismétlődött módszer, hogy a kormányok költségvetés hiányában, a mi azonban nem a megtagadás jogával felruházott tényező kifejezett akaratából eredt, az ideig-óráig való ügyvitelt, az ideiglenes felhatalmazások kiegészítő eszközeinek igénybevételével tartották csak elláthatóknak.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

A százaz bankjegy.

— Egy ügyvéd megfigyelése. —

Egy este a nápolyi Riviera di Chiega egyik vendéglőjében üldögéltem vacsora után. Kivülem meg csak egy pár amerikai volt a teremben, akik pezsgőt ittak és igen hangosan beszéltek. A szomszéd asztalnál egy félvilági hölgy ült, aki eredménytelenül kacérokodott át az amerikai asztalához.

Egyszerre egy roppant feltűnő megjelenésű alak lépett a helyiségbe. Tetőtől-talpig elegáns volt, de nem az a kirivó elegancia volt az, amely szinte lerí a párisi boulevard-uracsról, hanem az a szolid, nyugodt, mondhatnám angol elegancia, amely tíz lépésről elárulja a grand seigneur.

Az idegen gyönyörű szép férfi volt. Az arca sötét, olajbarna volt, mint egy spanyol, mely tűzű, fekete szemében volt valami nyugodt, parancsoló tekintet, valami előkelő biztonság s a hangja olyan jóakaratu, de feltétlenül engedelmességet követelő volt, mikor a pincérrel beszélt, mintha a saját feudális eselédjének adna parancsot.

Ekszert keveset viselt, csak a balkeze kis ujján csillogott egy rendkívüli nagyságu, csodálatos tűzű briliáns.

— Bizonyosan valami nápolyi patricius, aki nem itt, hanem Párisban vagy Londonban él, s azért nem ismerem, — gondoltam magamban és jobban megnéztem emberemet.

Egyszerre valami furesz érzésem támadt. Amint az idegen arcát vizsgáltam, hirtelen úgy rémlett, hogy láttam már valahol ezt az embert. Hogy hol? Milyen körülmények között? Azt nem bírtam kísütni, hiába gyötörtem vele az agyvelőmet. De hogy láttam valahol, az bizonyos. Körülnéztem a teremben, hogy nem ismeri-e más valaki a jelenlevők közül. Hogy nem köszönt-e neki valaki? Senki. Sőt a legnagyobb meglepetésemre azt vettem észre, hogy a szomszéd asztalnál unatkozó félvilági hölgy is teljesen ignorálja az elegáns idegent.

— Na ezek vagy veszekedtek egymással — gondoltam magamban — vagy pedig az én szép idegenemnek nincs egészen rendben a szénája. Tovább azonban nem igen érdekelt a dolog, egy újságot vettem elő és böngészni kezdtem benne. Körülbelül egy óráig ültem így az újságot bujva, közben megittam a feketekávémat is s éppen menni készültem, mikor az idegen asztala felől élénk

szóváltás hallatszott. Időközben egészen megtelt a helyiség vendégekkel, alig volt egy hely üres az asztalok mellett. Az emberek mind oda tekintettek, ahonnan a vita hallatszott. Az idegen ott állott az asztala mellett és meglehetősen idegesen mondta a pincérnek:

— Kérem, vagy váltsa fel a száz frankosomat, vagy adja vissza.

A pincér tiszteletteljesen, de erőszakosan elnyomott izgatottsággal válaszolt:

— Kegyelmes uram téved; még egyáltalában nem méltóztatott fizetni. Kegyeskedjék meggyőződni róla. Talán ha a pénztárcáját megnézné még egyszer kegyelmes uram, mert én még egyáltalán nem kaptam száz frankot.

A szép idegen iszonyuan megbotráncozott.

— Na ez mégis csak sok! Ha egyszer azt mondom hogy fizettem, akkor az ugy is van!

Hanem azért kivonta elegáns peau de suédre-ből készült, és remekül cizellált címerrel és iniciálékkal ékített tárcáját, idegesen pillantott bele, aztán nyersen szólt a pincérre:

— Száz frankom hiányzik. Önnek adtam és követelem, hogy visszaadja belőle, ami jár.

A pincér gyűlöletteljes pillantást vetett az idegenre, aztán remegő, dühtől elfojtott hangon mondá:

Hanem hisz Kristóffy úr sem alkotmányjogi érveléssel igyekszik az „önkéntes adófizetések” módszerét érvényesíteni! Indokainak minden élet azon az utóbbi időkben több ízben sikerülten igénybe vett filológiai szövelemzés adja, mely távol a kérdés szellemi és lényegi megvilágításától, egyes kiszakított szavak, de sőt betűk nagyhangú magyarázatát tölta előtérbe.

Igy a kormány megsemmisítő határozatainak összes sulypontja az „adófizetés” szóelméletén nyugszik. Eszerint a ki bármily összeget állami adózás címén bárhol befizetett, önkényt vagy figyelmeztetésre, ez a pénz egyedül az államot illeteti, az semmi más célra még csak ideiglenesen sem vonható el.

Hát ez az elmélet így helyes és igaz!

Csak hogy! országgyűlésileg meg nem szavazott költségvetés, avagy csak felhatalmazás hiányában is, „adózás”, „adószolgáltatás” ennek a fogalomnak fenntebb ismertetett és a magyar alkotmánynak megfelelő közjogi értelemben *egyáltalán nincsen s nem is lehet*.

Mert az „adó” jellegének feltetlen tényezője, hogy az állam céljaira minden más követelést megelőzőleg kivethető és behajtható legyen, ahogy azt az 1884 XLIV. tek. meghatározta. Hogy tehát adó egyáltalán létrejöhesse mint csak fogalom is, első kellek, hogy kivetessék, előírassék. Előírni, kivetni azonban az 1867. X. tek. értelmében nem lehet. A belügyi ügyvivő „önkéntes adózása” így hát nem létező közjogi fogalom napjainkban.

Önkéntes adófizetés, a szó egyedül helyes értelmezésében csak azt jelentheti, ha költségvetési törvény alapján az állampolgároknak kivett adókat az adóköteles még az esedékesség előtt önkényt beszedésére figyelmeztetés, intés bevétele előtt előre. Mert hisz még az egy évre kivett adó sem egyszerre január elsején, hanem az 1883. 44. tek. értelmében csak negyedévenként meghatározott napon válik esedékessé, fizetendővé.

Ma tehát *önkéntes adózásról* egyáltalán szó nem eshet, amint hogy *ez idő szerint állami adóteher egyáltalán nincsen*. A törvényeknek „meg nem szavazott adók” kitétele csak vulgaris szóhasználat, de nem közjogi fogalom.

Kivetés nélkül az egyesek által az állam javára tett fizetések tehát csak mint *önkéntesen* — majdan az adóba való betudás célzatával — *nyújtott segélyadományok* vehetők tekintetbe.

Ilyen segélyadományok elfogadására és az állam javára leendő beszedésére pedig az állami közigazgatást közvetítő autonóm erkölcsi testületeket avagy közegeket *ősi és újabb törvé-*

— Ön nem adott nekem semmit.

Az idegen sötét arca elfakult, a keze ökölbe szorult a dühtől s a jelenlevők feszült várakozással nézték a történéseket. Az ismeretlen azonban leküzdte haragját és aránylag nyugodt, de belső izgatottságtól remegő hangon mondá:

— Takarodjék és hívja ide az üzletvezetőt. Hanem rögtön, amíg uralkodni bírok magamon!

Az üzletvezető egy pillanat alatt kéznél volt és alázatosan kérdezősködött, hogy mivel szolgálhat az excellenciának.

Jó, hogy itt van! — mondta az idegen — mert már kezdett a türelmem elhagyni. Nézze kérem! Az előbb száz frankot adtam ennek a haszontalan pincérnek váltani és most letagadja — egyáltalán tudni sem akar róla, hogy pénzt kapott tőlem. Ha...

— Ön nem adott nekem semmit — sziszegte a pincér dühtől sápadt arccal.

Az üzletvezető rendreutasította a pincért a közbeszólásért, az idegen pedig folytatta:

— Ha nem tudnám olyan biztosan, hogy odaadtam neki a százast, nem is vitáznék miatta, de azt már csakugyan nem fogom tűrni, hogy egy ilyen haszontalan fráter a szemembe is letagadja a dolgot!

Az üzletvezető tanácstalanul állott az asztal

nyeinak valóságos alkotmányjogi értelmezésével nem csak hogy nem lehet, de nem is szabad kötelezni.

Az önkéntes ujonccállítás, mint állami véradó jellege ettől semmiben sem különbözik.

Ajánljuk ezeket a törvényhatóság bizottsági tagjainak figyelmébe!

Küzdelem és furfang.

Végre-valahára, alkalma nyílik Nyitra vármegyének is állást foglalni a nemzeti ellenállás nagy horderejű kérdésében.

A szinfalak mögé betekintéssel nem bíró nagy közönség méltán hiszi azt, hogy Nyitramegye közgyűlése is megembereli magát, és *egyhangulag* foglal majd állást a hazafias irány mellett.

De a kiknek alkalmuk van a megyeházi titokból egyetmást kitudni, azok már tudják, hogy az országos politikai helyzet meritumát, kicsinyes személyi versengés és a tömjénezők csapata, elcsufítani törekednek.

A főispánnak állandó cliqueje ugyanis nem engedheti el magának azt az élvezetet, hogy a főispán előtt alattvalói hódolatát és szolgálékü engedelmisségét, minden lehető alkalommal be ne mutassa! Most is nyílik nagyon jó alkalom. Útni kell a nagy dobót! A főispán valóságos belső titkos tanácsos lett! Kegyelmes ur! Hosanna! Boruljunk le előtte, s fejezze ki a közgyűlés az ő rettenetes nagy örömet azon kitüntetés fölött, mely ekképen a vármegyét érte!

Jöjjön el mindenki, a kinek a főispán 12 év óta bármi kís szívességet tett, vagy a kit megszólításra méltatott, mert ez úgy illik, s minden művelt ember ilyenkor mutatja ki, hogy ő tudja mi a gentlemanlik magaviseelkedés!

A főispán emberei elárasztják a meghívó levelekkel a közgyűlési tagokat, s felkérnek majdnem mindenkit, hogy a főispánnak teendő nagyszerű ovátióban vegyen részt! A megye közgyűlésén harsojon akkor a főispáni „kegyelmes” ur-

mellett és hol az idegent, hol a pincért nézte. A gyanúsított pincér már régi, kipróbált ember volt, akiről föl sem lehetett tenni, hogy száz frankot jogtalanul meg akarna tartani. Az idegen viszont olyan határozottan viselkedett, hogy szinte kétség sem fért a szavához.

Az üzletvezető rettenetes dilemmában volt és sehogy se tudta, hogy mihez kezdjen.

Az idegen azonban illetlennek találta az üzletvezető habozását és igen komoly hangon mondta:

— Hát vissza akarja adatni a pénzemert vagy nem?

— De uram, — dadogta az üzletvezető zavartan — talán tévedés van a dologban... hiszen rájövünk!...

— Semmi tévedés! tört most ki a fiatal emberből a visszafajtott harag. — Végre is mindenek van határa!...

Felugrott az asztaltól és a kalap nélkül rohant az ajtóhoz és onnan intett a közelben álló rendőrnek, aki habozás nélkül, azonnal bejött a helyiségbe.

— Kérem — mondta aztán a szolgálatkészen álló rendőrnek — figyeljen jól ide. Nekem itt hét frank és ötven centimnyi számlám van, amelyet egy százfrankos bankjeggyel akartam kiegyenlíteni. A pénzt odaadtam a pincérnek hogy

nak az «éljen» midőn az ország alkotmánya haldoklik! és természetesen szavazzon azután minden éljenző a főispán mellett, ha mindjárt el is temetődik Nyitramegye hírneve az országnak egész hazafias közvéleménye előtt!

Milyen hamiskásak, s milyen furfangosak ezek a feketelelkű fehérvári-labancok!

A levelek tartalmát szó szerint közölni még nem lehet, de némelyek tudni vélik, hogy a főispán emberei az alispán ellen bősztítik és biztatják a hiveket!

Meg kell büntetni az alispánt!

Hogy merészelt ő a szabadelvű pártból kilépni? Nem várhatta be a szabadelvűpárt halálát, s nem léphetett volna be most az új »halandó« kormánypartba?*)

Meg kell neki mutatni, hogy a főispán cliqueje akar itt uralkodni és uraskodni »az emberi kor legvégső határáig!«

Ezen célra megnyerték magát a főispánt is, a ki szintén szorgalmasan írogatja a meghívó leveleket a »magasabb körök« és a nehezebben capacitálható jó barátok megnyerése végett!

És így a küzdelem, melynek a nemzeti ellenállásra kellene vonatkoznia, elfajul az alispán elleni személyeskedés hárszájává, és a hazafias meggyőződés fegyvere helyett vezérszerepet játszik a politikai furfang!

A nagy közönség azonban elvárja az ellenzékétől, hogy a kérdést nem engedi a maga fontosságából kivetkőztetni, és sikerül neki megmenteni Nyitravármegye becsületéből annyit, a mennyi ez utolsó órában még megmenthető! F.

*) Nyilván tollhiba ez, abszolutizmusba haladó párt az. Szerk.

Kikre számítunk?

Adja Isten, hogy a nyitrai keresztény szocialis munkás-egylet, melynek eszméje városunk munkás népének lelkében ma megfogamzott s a közel jövőben szervezett alakban testet fog ölteni, miként Herkules már bölcsőjében két kezével

felváltta, s most sem ő, sem pedig az üzletvezető nem akarnak tudni a dologról. Nem akarják nekem a vissza járó kilencvenkét frankot és ötven centimet megadni. Hát hallott már ilyet?

— Vannak tanúi, uram? — kérdezte a rendőr tiszteletteljesen.

— Tanuim nincsenek, hanem, úgy hiszem hogy az én szavam... Hopp!... Azonnal! Mindjárt bizonyítok. Erre, úgy hiszem, nem számítottak ezek a tiszteletreméltó urak!

Izgatottan vonta elő pénztárcáját, amelyből kilenc darab száz frankos bankjegyet és egy papírszeletkét rakott ki az asztalra.

— Nézze — mondta aztán a rendőr fele fordulva — nekem szokásom, hogy a titkárommal mindig följegyeztetem azoknak a bankjegyeknek a számát, amelyeket bankáromtól elhozatok. Ez olyan elővigyázat féle, amely egy sok szolgaszemélyzettel bíró háznál mindig helyén való és indokolt. Nos, ma ezer frankot kaptam tíz darab százásban. Itt vannak a számok a papíron. Lásuk, melyik hiányzik?

Ezek után pedig elkezdte a számokat összehasonlítani.

— Tessék! — mondta aztán, mikor elkészült. — A 400,132-ös számú és 49.790 sorszámu hiányzik; azt adtam oda a pincérnek felváltani.

megfojtotta a reá támadó kigyót, a létesítendő egyület a keresztény szocializmus két alapelveivel, az igazságosság és szeretet kettős fegyverével, szinten már élete kezdetén legyőzhesse a maga ellenségét, a szocialdemokraciát sziszegő kigyóját.

Körülbelül ily szavakkal zárta be Konrád Ferenc főgymn. tanár az okt. 8-án megtartott impozáns ülésgyűlést. Több mint ezer szívből visszhangzott akkor a tiszta keresztény szocialis meggyőződés őszinte megnyilatkozása s nem több, mint ötven torokból kiabált dissonans hangon a szigeti vendéglő jól működő bora és sőre. A népsokaság tömött soraiból fölzugó helyeslés hasonló volt az égbe szakadó ünnepélyes imádsághoz; a rekedt elvtársak borizú tiltakozása, a jerikói lármának készült demokrata zajongás pedig csak olyanok tűnt föl, mint a macska nyávogása, midőn a farkára lépnek. A mily csúfos kudarcra végződött a szocialdemokraciá szándéka a népgyűlés meghiusítása, époly fényes sikerrel járt a gyűlésrendezők munkája a keresztény szocializmus magvának elhíntése.

A vetés tehát kész. Most már az a kérdés, lesz-e termés? Mert ha nincs termés, nincs aratás, nincs kenyér sem.

Hogy a vetés kikel szépen, ahhoz kétség nem fér. Az elvetett mag csíra is életképes. A keresztény szocializmus elvei Krisztus két főparancsából az Isten- és felebaráti szeretetből szigorúan következő örökérvényű igazságok, melyeknek életrevalóságaért a kereszténység kétezredéves multja kezeskedik. A keresztény szocializmus nem hirdet mást, mint azt, hogy a két főparancsot érvényesítsük és valósítsuk meg a munkás nép s a munkaadók és minden keresztény szívében és életében úgy, amint azok sokaknak, kik igazán keresztények, már szívében élnek és életükben nyilvánulnak.

A föld, melybe a magot hintettük jó talaj. Az ember lelke természeténél fogva keresi az igazságot és irtózik a tévedéstől, készséggel fogadja be a valót és megveti a hazugságot. Szíve pedig természeténél fogva szereti a jót és gyűlöli a rosszat, büszke az erényre és szegényli a bűnt. Ha az életben sokszor másképp néz ki, annak csak tudatlanság vagy gyarlóság az oka. Tévedés vezet az ártó világ és erőt vesznek rajta a szenvedélyek. A nyitrai munkás nép is csak ilyen. Nem angyal, de nem is ördög, hanem ember, akitől kitelik minden jó, ha gondozzuk, de képes minden rosszra, ha magára hagyjuk.

E szerint csak az a gondunk, hogy a jó talajban, munkás népnél szívében és lelkében azt a jó magot, a keresztény szocializmus igaz-

ságait el ne fojtsa a gaz, a demokracia számártóvise, az ártó hazugságok s az igazságtalanságra és gyűlöletre, a vallás és haza megtagadására bujtogató cselekedetek. A mi a gazból már eddig a földünkbe került, azt gondosan ki kell gyomlalnunk s újra elszaporodását megakadályoznunk, hogy tisztán növekedjen a vetés.

A szocialdemokraciá téves és káros tanának kiirtásához társadalmunk javának és zömének úgy szellemi, mint anyagi erejét kell áldozatkészéssel fölalanlania. Esméink ugyanis csak úgy terjedhetnek, ha a sajtóban, nevezetesen e lap hasábjain, mely a szocialis kérdésnek szívesen nyit rovatot, tollal, az egyleti fölolvásokban s előadásokban és a magántársalgásban szóval, hirdetjük, buzgósággal, lelkesedéssel terjesztjük. Amily igaz, hogy a mi senkit sem érdekel, arról nem beszélnek, úgy igaz az is, hogy a miről soha sem beszélünk, azzal senki sem törődik. Irjunk, beszéljünk hát e dolgunkról és ne térjünk fölötté napirendre soha. Minthogy azonban a munkás nép, melyről elsősorban szó van, nem csak az igazságot szomjuhozza, hanem kenyérré is ehezik s rendesen bizalmatlanul fogadja a jó tanácsot, ha baja és nyomorusága iránt is nem vagyunk részvételt, nem elegendő a szellemi segítség az oktatás, hanem az anyagival, a jótékonyssággal kell karöltve járnia, mely biztosítja a nép bizalmát s meggyőzi őt arról, hogy önzetlen tanácsadókkal van dolga. Azért a negalakítandó együletben nemcsak rendes tagság lesz a munkás nép filléreire, hanem pártoló tagság is a nem munkás koronáira, hogy mindenki áldozhasson e szent célra.

S vajjon kitől várjuk ezt a szellemi és anyagi támogatást? Minden esetre azoktól, akiknek ez érdekük és kötelességük. Ezt pedig a társadalom minden osztályáról mondhatjuk teljes joggal. Tehát nem csak az egyházi, hanem a világi elemről, az értelmiségről s a munkás népről. Hangsúlyozzuk, hogy a szocialis mozgalom mindnyájunknak közös ügye, hol a közreműködés vagy támogatás megvonása kötelesség mulasztás. S a szocialis kérdés valamelyes megoldásához nélkülözhetetlen föltétel, hogy mindenki úgy legyen meggyőződve, miszerint a szocialis mozgalomban tevékeny vagy áldozatos módon részt vennie mindenkinek érdeke és kötelessége, a ki a kereszténységnek s a valódi humanizmusnak igaz híve. Tagadhatatlan igazság ez egyszerűen azért, mert a szocializmus egyszerűen *vallási* más részt *kenyér* kérdés. S csak másodsorban ez.

Modern formája azon régi harcnak, melyben az egyik tábor *Istennel* a másik *Isten nélkül* akar

boldogulni a földön, amaz mértéktelen földi életnek ígér örök boldogságot, emez Istent és eget megvetve a földi javak féktelen élvezetével akarja az embert boldogítani. A vallásért és a földi jólétért folyik e harc. De hát ki az, a kinek a vallás nem a legszentebb kincse vagy nincs reá szüksége. Ha van ilyen, azt nem hívjuk munkára. Itt emberekről van szó s nem kultur bestiákról. Azután ki az, a ki önmaga akar csak boldogulni valamely kiváltságos társadalmi osztályban úgy, hogy más osztályok sorsa a mellett tühretlen maradjon. Ez lehetetlen, mert a társadalom olyan mint az ember. Ha a kéz beteg a fej is érzi, az egész embernek fáj az. Ha a munkás szenved, az értelmi osztály is érzi, hátrányos az az egész társadalomra. Am ha lehetséges volna is egyeseknek a bőség és kényelem karjaiban élvezni és gond nélkül pihenni, míg ezek és ezek keservesen küzdenek a mindennapi kenyérért, nem lehetséges az a humanus gondolkodás és emberies érzés teljes hiánya nélkül.

A mennyiben vallási kérdéstről van szó, érdeke és kötelessége a szocialis tevékenység és áldozatkészétség úgy az egyházi mint a világi elemnek. Annak a papi hivatás parancsolja, ennek a vallási meggyőződés és az emberszeretet. Hogy a pap nem vonhatja ki magát e mozgalmából azt fölösleges bizonyítanunk. Hiszen már hazánkban is van hittudományi iskola, melyben a szocialismusk is állítottak tanszéket. Kétségtelen, hogy az egyház híveinek zömét kivált a városokban, hol az erkölcsök nagyobb veszélyben vannak, a munkás nép képezi. Világos az is, hogy ezeknek a vallási meggyőződése és jó erkölce a legnagyobb támadásoknak van kitéve. Nem a templomban vagy az iskolában, hanem a kenyér mezején az életben. Az iskolát már elfeledték, a templomba nem jönnek. Föl kell őket keresnünk ott a hol vannak. Azért mondotta egy socialis értekezleten Dr. Franciscy Lajos, hogy a szocialis reformok az egyházra és vallásra is vonatkoznak. Ha egyházunk és vallásunk azt parancsolja, hogy az ember egész lénye szerint hű legyen hozzájuk, akkor a pap ne csak a templomban foglalozzék vele, hol különben sincs veszélyben az údve, hanem az életben is örködjék fölötté, ne csak a lelkiismereteket szolgálja, hanem a megélhetés útján is legyen vezetője.

A világi embernek vallási meggyőződése mondja, hogy a vallást ne tekintse csupán a papok dolgának, mert akkor neki annyit sem használ, mint a halottnak az orvosság. Ha van hite, vallási meggyőződése, akkor azért ép úgy kell sikre szállnia, mint más igazaiért, azt ép úgy

Kérem, tessék utána nézni a pénztárnál, a bankjegyek ott kell lennie.

Ezzel visszaült helyére és elegáns mozdulattal cigarettára gyújtott.

A rendőr, az üzletvezető és a pincér odamentek a pénztárhoz és a pénztárakkal átvizsgáltatták a százas bankjegyeket. Nem tartott sokáig és a kérdéses bankjegyet csakugyan megtalálták. Az emberek elképedve néztek egymásra.

— Nos, megvan már? — kiáltotta közben az idegen asztaltól.

Az üzletvezető tanakodni kezdett a pénztárakkal, hogy mit tegyenek; a pénztárnok azonban sehogysem tudott visszaemlékezni rá, hogy melyik pincértől kapta a bankjegyet.

— No, ez már mégis csak sok! — dühöngött az idegen a megvároztatás miatt. — Hallja, rendőr! Jegyezze fel ezeknek az embereknek a nevét! Ugy látszik, a bíróság nélkül, szépszerével nem kapom vissza a pénzem.

Felállott és kalapját levette a fogasról.

Ennek aztán megvolt a kívánt hatása. Az üzletvezető odasietett hozzá és nagy bocsánatkérések közt tette a pénzt elébe:

— Excelencia lesz olyan kegyes ez egyszer elnézni a tévedést, kérem. Én bűnhődnek miatta.

Az idegen azonban hidegen eltolta magától a pénzt és a rendőrköz fordulva, mondta:

— Nekem ezekkel az emberekkel nincs több dolgom, kérem, tegye kötelességét.

A rendőr ugylátszik, borraivalót remélt az üzletvezetőtől, mert egész tiszteletteljesen maga is kérlelni kezdte a haragos idegent:

— Excelencia talán ez egyszer eltekinthetne a dologtól. Hiba történt, de az ilyen nagy üzletnél nem is csoda, hogy ha tévednek az emberek. Lehet, hogy más valakinek adta vissza a pincér azt az összeget.

Az idegen végre engedett a rendőr rábeszélésének, a pénzt tárcájába tette és büszke tartással, mint egy győzelmes Cézár, elhagyta a termet.

Az emberek utána néztek és itt is, ott is hallani lehetett, amint megjegyzések estek, hogy már az ilyen előkelő helyiségekben is ki van téve az ember kellemetlenségeknél.

Én elképedtem a történetek fölött, mert hogy az a pénz nem volt az idegené, arra hitet mertem volna tenni. Az egész azonban érthetetlen volt előttem.

Tanácsatlanul néztem magam körül, s tekintetem véletlenül odatévedt a szomszéd asztalnál ülő nagyvilági hölgyre, aki már éppen szedelőzködött, hogy elhagyja a helyiséget. A leányt ismer-

tem, odamentem hát hozzá és megkérdeztem tőle, hogy nem ismeri-e a szép idegent?

— Hát ön nem ismerte fel a barone-t? — kérdezte a leány mosolyogva.

Egyszerre világosság támadt előttem! Hát azért volt olyan ismerős nekem ez az ember? Egypár esztendővel ezelőtt ugyanis ügyvédi pályám legelején, valami apró tolvajlás miatt, védelmeztem ezt az embert a nápolyi törvényszék előtt. Notórius, közismert csaló volt. A tolvaj neve o barone volt. De hogy kimosakodott az az ember!

Futólag köszöntem a demimondenak és elgondolkozva léptem ki a helyiségből, hogy hazafele menjek.

Éppen a lakásom kapuja előtt állottam, mikor észre vettem, hogy két uri ember jön utánam egy hölgygyel. Valami angol volt a feleségével és o barone. Mikor mellettem elmentek, nem bírtam megállani, hogy halkán utána ne szóljak úgy, hogy csak ő hallotta meg:

— O barone!

Az én emberem rögtön engedelmet kért ismerőseitől és oda jött hozzám:

— Jó estét ügyvéd ur! Mivel szolgálhatok?

— Hogy csináltad ma este azzal a százzal? — kérdeztem tőle.

A szemembe kacagott és a vállát vonogatta.

védenie és előmozdítania, mint más érdekeit. Nem lehet közömbös az iránt terjed és uralkodik-e vallása vagy elhanyagolják s megvetik-e. Amint föl kel edes anyja védelmére, épúgy nem tűrheti egyháza és vallása támadását és gyalázását. Az meg épen elszomorító, ha ő maga becsérli vagy üldözi azt a vallást, melytől csak jókat vett, rosztat soha. A mi az áldozatkészséget illeti, az ember szeretet kívánja, hogy ő is áldozzon vallásos célú jótékony intézményekre. Nem méltányos, hogy midőn az előkelőség és divat címén annyit kész költeni valaki, hogy adósságba veri magát, ugyan akkor a legkisebb vallásos célú jótékonyaságnál mindjárt számos tagu családjára hivatkozzék. Nem szabad azt hinnünk, hogy az egyházat a pénzes tőkékről nevezték el az Úr szőlőjének. Nem győz az egyház mindenre áldozni a legjobb akarat mellett sem.

A mennyiben továbbá kenyérkérdés a socialismus, érdeke és kötelessége az említett kettős részvétel, a tevékenység és áldozatkészség úgy a munkás népnek, mint a nem munkásnak illetve értelmiségnek, a kik nem kézzel, hanem eszükkel dolgoznak. A munkás népnek a „segítség magadon az Isten is segítség” közmondás szerint saját boldogulása parancsolja, hogy mindent megtegyen művelődése és munkájának nagyobb becsülése végett. Tanuljon művelődjek és áldozzon egyleteire. De ezt a törekvését nem nézheti ölbetett karokkal az értelmiség. Az a munkás nép, mely most oly keservesen küzd jogáért, ő érte is dolgozik, neki termel kenyeret neki épít palotákat. Szeresse, és áldozatkészséggel segítse a munkást. Mert a mint a munkás elpusztulna, ha az értelmiség nem nyújtana neki munkát keresetet, épúgy nem élhetne meg az értelmiség, ha nem dolgoznak érte a munkás kéz.

Egvesüljön tehát az egyházi és világi elem, a munkás meg az értelmiség, hogy a kereszt jelenében legyőzzék a vallás és haza ellenes szocialdemokráciát, és kivívják a társadalom valódi békés boldogulását.

Felhívás!

A „Nyitramegyei Ellenzék” központi végrehajtó bizottsága, a törvényhatósági bizottság mindazon tagjait, akiknek politikai meggyőződése a koalíció és az alkotmányvédő parlamenti többség álláspontját helyesli, ezennel felhívja és felkéri sziveskedjenek *Nyitramegyének 1905. évi októ-*

Te ha megmondod, nem árulom el senkinek sem, — mondtam, hogy beszédre bírtam.

— Azt elhiszem, — válaszolt szemtelenül — ön is a camorra tagja, aztán meg — tette hozzá bizonyos bonhomival — egyszer a csávából is kihuzott; hát ugy történt a dolog, hogy a hölgy fizette a száaszt, a kivel én előre kieszeltem a tervet.

Higgyék meg kérem, hogy mikor ezt a megoldást hallottam, nem tudtam megállni, hogy meg ne szorítsam annak a zseniális fiúnak a kezét. Ilyet csak egy nápolyi tud kitalálni!

Mihályfalvy J.

Nem birkozott vele.

Az öreg baka folytonosan évődött a fiatal bakával, hol egyik teremté le a másikat, hol másik az egyiket. Egy délután a dohánytőzsdében hozta őket össze a véletlen.

Az öreg baka kiakarván fölényét mutatni a trafikos kisasszony előtt, így szólott tisztelő társához:

— Hát tudod-e pajtás, hogy a számár, ha lusta állat is, roppant erős.

— Már hogy tudám én azt, — válaszolá az ifjabb baka, — mikor soha sem birkóztam még veled.

ber hó 26-ikára kitűzött közgyűlésén okvetlenül megjelenni és szavazni.

A nemzet mostani politikai harcában *Nyitramegye* közgyűlésén is névszerinti szavazás útján kell mindenkinek megnyilatkozni és szint vallani, vajjon az alkotmány védő többséggel, vagy ellenben az alkotmánytipró, a gyűlöletes Bach-huszárok szerepére vállalkozó kisebbséggel tart-e?

Együttal meghívunk minden velünk érző bizottmányi tagot a „*Nyitramegyei Ellenzék*”-nek, *Nyitrán, 1905. évi október hó 25-én esti 6 órakor* Felsőváros, Papnövelde-utca 1-ső sz. alatt tartandó értekezletre.

Nyitrán, 1905. október 20-án.

Mérey Lajos s. k.

végr. biz. elnök.

Dr. Franciscy Lajos s. k.

végr. biz. jegyző.

Ujdonságok.

Uj kormány, uj alkotmánysértés.

A Fehérvár-kormánynak ujonnan való kinevezése uj ténynyel tetézve azt az alkotmányjogi sérelmet, melyet a parlament nélküli és parlament ellenes kormányzás okozott a nemzetnek.

A magyar alkotmányjog a parlament nélküli kormányzást törvényesnek el nem ismeri. Az 1490. évi XII. t.-c. kimondja, hogy „a királyi felség a végrehajtó hatalmat nem más-képpen, mint a törvények értelmében gyakorolhatja”. Törvényeink pedig, névszerint az 1848. évi III. t.-c. a parlamentáris kormányzást állapítja meg; mint a végrehajtó hatalom gyakorlásának egyetlen módját.

Ám a Fehérvár-kormány nem parlamentáris kormány, mert nincs többsége a parlamentben és mert nem is akar a parlamentre támaszkodni. Ha a parlamentben keresné az alkotmányos támaszt, akkor nem napoltatta volna el az országgyűlést december 19-kig. Addig tehát parlament nélkül akar kormányozni és azután is. Pedig Magyarországon egy napig, egy óráig sem szabad parlament nélkül kormányozni.

Nyilvánvaló ilykép, hogy ez a nyomorék kormány újabb alkotmánysérellemmel köszöntött be. A nemzet majd méltó fogadtatásban fogja részesíteni.

Egyházmegyei hír. *Czvincsek* Endre, nyitra-novákai segédlelkész e napokban tette le a budapesti kir. m. tudományegyetemen az erkölcs-tan és lelkipásztorokodástamból a szigorlatot.

Esperesi beiktatás. A nyitrai esperesi kerület ujonnan kinevezett esperesét *Dr. Páchovszky* Bálint nyitrai plébánost f. hó 18-án iktatták be hivatalába. Ez alkalommal megtartották a régi szokást, hogy a szomszéd kerület esperese iktassa be ujonnan kinevezett kollégáját. A beiktatást *Kocsner* József szalakuszi esperes-plébános végezte, fölolvastatta a kinevezett okmányait, előszámlálta előjogait, és kötelességeit és működésére Isten bőséges malasztját kívánta. Az uj esperes köszönő válaszában ígérte, hogy hivatalát legjobb tudása és lelkiismerete szerint akarja betölteni, és kérte kerületbeli testvérei szeretetét és bizalmát. Ezt a kerületbeli titkár, *Kmettykó*

Pál darázi plébános magas szárnyalású classicus latin beszédben a kerületbeli társak nevében is megígérte, kívánva neki, hogy ezen uj állásában őt az Isten soká eltesse. Ad multos annos!

Rendjel adományozás. A hivatalos lap csütörtöki számában a következőket olvassuk: Ó a császári és apostoli királyi Felsége folyó évi október hó 11-én Bécsben kelt legfelső elhatározásával *Lóskay Gábor* vezérőrnagynak, a 74-dik honvéd gyalog-dandár parancsnokának a csapatvezetésben tanúsított különösen buzgó és sikeres működése elismerésül díjmentesen a 3. osztályú vaskorona-rendet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Igazságügyi kinevezés. A király ő Felsége a magyar igazságügy ministerium előterjesztésére *Gregor* Kálmán nyitrai járásbírószági albirót a nyitrai ügyészséghez alügyészsé kinevezte.

25 éves papi jubileum. Tardoskedd erdemekben gazdag és buzgó plébánosa *Dr. Machovich* Gyula, pápai t. kamarás, f. hó 17-dikén mutatta be ezüst miséjét Nagy-Szombatban az Orsolya szüzek zárdájában, ahol 25 évvel előbb primiciáját tartotta. Az ünnepelt tiszteletére fényes vendégség volt a convictusban, a mely alkalommal sokan üdvözölték, — ezen jó kívánatokhoz mi is csatlakozunk kívánva a jubilánsnak, hogy soká ünnepelhesse e napot hivei, barátai és számos tisztelői igaz örömeire.

Áthelyezés. Az igazságügy ministerium vezetésével megbízott ügyvivő *Wappler* Gusztáv, érsekújvári járásbírószági segédtelevkönyvvezetőt a pancsovai törvényszékhez hasonló minőségben áthelyezte, helyébe jön *Barta* Simon, törvényszéki segédtelevkönyvvezető Pancsováról.

A nyitrai kath. kör a nagyhéten „*Krisztus 7 szava*” c. oratoriumban közreműködött hölgykoszorú tiszteletére a kör helyiségeiben f. évi november hó 4-én zártkörű táncstélyt rendez. Kezdeté este 9 órakor. Belépti díj személynként 2 korona családjegye 5 korona.

A trencsényi pénzügyigazgatóság *Kostyál* Lajost a csacai m. kir. adóhivatalhoz díjtalan gyakornokká nevezte ki.

Halálozás. *Tyúkos Károly* †. Mint résztvevvel értesülünk, vágsellyei állami tanító életének 47-ik és boldog házasságanak 12-ik évében jobb létre szenderült. Temetése okt. 17-ikén volt igen nagy részvétellel. A megboldogult minta-családapa volt, s mely keresztény és hazafias szellem hatotta át őt. Kötelességeit önfeláldan, szervezeti erőit felülmúló és emésztő lázzal végezte a tanítás, nevelés terén. Ezenfelül a szövetkezeti és egyleti élet lánglelkű apostolt talált benne. Emberfeletti munkálkodásának áldozata is lett: meghalt, mielőtt megszűnt volna élni. Halálával átadta programját utódainak azon nyomatékkal, hogy a nemes szív és akarat kis körben is nagy marad, ha ker. elvek vezérlik. — Gyászoló nejen kívül két gyermeke siratja. Emlékét nem fogják egykönnyen feledni Vágsellyen még a késő nemzedékek sem. Beke poraira.

Schreitter Henrikné, szül. Conrath Róza urnó, a nagymányai uradalom bérlojének neje, élete 53. évében elhunyt. Tetemeit Leitmeritzbe szállították.

Dr. Munk Mór, nagytapolcsányi ügyvéd, s az ottani zsidó hitközség sokáig volt elnöke, jobb létre szenderült.

A nyitravármegyei orvos-gyógyszerészi és természettudományi egyesület f. évi október hó 11-én tartotta meg évi rendes közgyűlést Vágújhelyen. Az érkező tagokat az indóháznál a járás főbírája *Rakóczy* Lajos, továbbá *Csenkey* szolgabíró, a város bírája és jegyzője fogadták. A város bírája beszéddel üdvözölte, mire a megjelentek nevében a szives fogadtatásért *Dr. Babó* Tivadár mondott köszönetet. Majd az egész tarsaság a trencsényi vonattal érkező báró *Friesenhof* Gergely egyll. alelnököt várta be, a kit Vágújhely bírája szintén beszéddel üdvözölt. A fogadtatás végeztével az egybegyűlték a rendelkezésre álló fogatokon a közgyűlés helyiségeitl kitűzött polgári iskolába hajtották. A közgyűlésen az elnöki tiszter, tekintettel arra, hogy *Dr. Thu-*

róczy Károly e. elnök és Dr. Biringer Ferenc e. titkár esküdttszéki tárgyaláson való elfoglaltságuk miatt meg nem jelenhettek, bár Friesenhof Gergely alelnök töltötte be, míg a titkári teendők végzésére Dr. Babó Tivadar lett felkérve. Az egy-letti ügyek letárgyalása után itt először is br. Friesenhof tartotta meg a meteorologia körébe vágó szabad előadását, majd Dr. Paulik Sándor jár. orvos értekezett a nyakszirt merevedéséről, végül Dr. Hasenberg K. tartotta meg értekezését az alkoholizmusról, melyhez Dr. Babó Tivadar fűzte érdeklődéssel kísért észrevételeit. A közgyűlés után a tagok társas-ebédre gyűltek egybe, mely vidám hangulatban d. u. 3 óráig tartott. Az ebéden Dr. Babó Tivadar mondott felkőszöntőt Vágújhely közönségére, vezető értelmiségére és a főbíróra, majd Rákóczy Lajos főbíró köszöntötte fel az egyesületet, Dr. Róth Miksa az egylet elnökét Dr. Thuróczy Károlyt éltette, Dr. Paulik Sándor pedig az elnöklő alelnökre br. Friesenhofra üritette poharát. Ebéd után az orvosi szakosztály ülése következett, melyen Dr. Róth Miksa tartotta meg értekezését a digitális adagolásáról, majd Dr. Spitzer Mór értekezett a gyermekek hasmenéséről és vele kapcsolatos ópium kezeléssel. Mindkét értekezést általános érdeklődéssel kísérték s beható eszmecsere tárgyát képezte, melyen Dr. Adda Victor, Dr. Paulik Sándor, Dr. Herverth Vilmos, Dr. Markovits, Dr. Kayzer S., Dr. Babó Tivadar és az értekezők vettek részt. A közgyűlés, melyet ülése alatt a távollevő elnök szívelyes táviratban üdvözölt, távollevő elnökének és titkárnak üdvözlő táviratot küldött.

Személyi hírek. gr. Apponyi Lajos, m. kir. udvarnagy ő exciája mult szerdán Radványból hosszabb tartózkodásra Apponyba érkezett.

B. Vay Péter, pápai protonotarius, aki most egy évet töltött az amerikai missziókban, ma vasárnap, okt. 22-én Nagy Apponyba érkezik és ott 11 órakor délelőtt magyar beszédben ismertetni fogja a kivándorlást.

Tanügyi hírek. Róna Sándor kis számbokrétthi állami elemi iskolai tanító és Kozma István ercsényei állami tanító kölcsönösen áthelyeztettek. Czigelbrier Kálmán zborai tanító és Mártonffy Mária tanítónő Miskolcra az ivanóci állami elemi iskolához nevezettek ki.

Trencsényi közgyűlés. Nagyon halogatták Trencsényben is az őszi közgyűlés összehívását, most végre a lehető legutolsó időpontban október hó 26-ára hívták össze.

A jegyzői kar köréből. A magyarországi községi és körjegyzők országos központi egylete f. hó 30-án Budapesten tartja évi rendes gyűlését a vármegye székházában. A tárgysorozat pontjai között szerepel a nyitra vármegyei egylet indítványa az örökösödési eljárásról szóló 1894. évi XVI. t.-cikk 100 §. módosítása és a községi ügyviteli szabályzat megalkotása tárgyában. A kiküldötték vasuti kedvezményben, és a Royal szállodában 50 szoba árának 15% elengedésében részesülnek.

A haladó párt Nyitra megyében. Egy fővárosi napilap tudósítása szerint az új kormánypartba, mely haladó pártnak fogja magát nevezni, a nyitra megyei liberális képviselők közül eddig hárman léptek be, illetőleg a csatlakozásra való készségüket kijelentették, úgy mint Crausz István, Csillaghy György és dr. Szulyovszky Dezső. Eddig ezek az urak szabad elvűeknek vallották magukat, de mint ilyenek úgy látszik nem haladhattak eleget. Most már nagy lépésekkel akarják mérni a haladás útját. Kíváncsian várjuk, hogy mennyit fognak haladni bölcsességben, hazaifaságban, vagy újabb fejős tehének kihasználásában.

Közgazdasági előadó. Grósz Hugó, a komjátthi Wodianer uradalom felügyelője Mezey Gyula lemondása folytán üresedésbe jött Nyitra vármegye közigazgatási bizottsága közgazdasági előadó-jává neveztetett ki.

Elfeledett szobor. A nyitrai törvényszéki palota előtt felállítandó b. Szűz Mária szoborra adakoztak e héten: Molaár József tanító Felső-Vadicsó (Trencsény megye) 4 kor. Egy szegény ember 2 kor. Összesen 6 kor. Hozzáadva a lapunk előző számában kimutatott 1294 koronához lesz főösszeg 1300 kor. Isten fizesse meg!

A legényegyletek köréből. A nagy-tapolcsányi kath. legényegyesület elnökévé október 15-én Ft. Adamcsa Viktor s.-lelkészt kérték fel, ki a legnagyobb lelkesedéssel vállalta magára a nagy gonddal járó tisztséget. Üdvözljük.

Kilépés a szabadelvű pártból. Erre vonatkozólag Csejthéről vettük a következő levelet: „Vonatkozással becses lapjának 42-ik számában megjelent „Tessék megfordítani a másik lapot is” című költeményére bátor vagyok kijelenteni: hogy nem Jeszenszky István vágújhelyi járásbíró, hanem én, Jeszenszky István, ezelőtt suránkai, jelenleg csejthei földbirtokos hagytam ott a nemzetboldogító liberális pártot azon szándékkal, hogy az egyesült ellenzékhez csatlakozzam.” — Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy Lelkes Zsigmond földbirtokos Nagy-Rippény, Cszimadia János városi tanácsnok Ersekujvár és Skublics József birtokos Vigvár, szintén kiléptek a szabadelvű pártból. — Dr. Hücl érsekujvári orvos kilépése az „Ellenőr” legilletékesebb helyről vett információja szerint mult héten valóság, e héten tévedésnek minősítik. Vagyis Hücl dr. nem lépett ki. Jobb is!

Leolvadt fél millió. Annak idején hirt adtunk Kirchner Antal nagy-tapolcsányi dijnok fél millió örökségéről, mit több helybeli laptársunk is átvett tőlünk. A Lupa Péter örökségből — mint értesülünk — Kirchner úr 25—30 ezer forintot örökölt.

Rövid kioktatás. Nagy-tapolcsányból írják lapunknak: A Nyitrai Lap mult vasárnap vezércikkében szörnyen elszólta magát mikor az okt. 8-iki kath. templomban tartott istentiszteletéről szólvá, finom kézzel cirogatja a kath. karnagyot és káplánt a nemzeti Géniusz bevitelért. Minden becületes magyar kath. ember ily esetben szigorú lelkigyakorlatot tartana, hogy hát tulajdonképpen hogyan is szolgált rá a dicséretre, — itt azonban ez az eset nem aktuális, mert a nevezett lapocska nem tudta 1-ször azt, hogy okt. 8-dika a Magyarok Nagyasszonyának ünnepe, mikor is a karnagy kötelességszerűleg adatta elő a Boldogasszony Anyánk... kezdetű éneket, s nem szorul egy zsidólap dicséretére. 2-szor kath. papjaink nem fognak a „hazafiaságtan”-ból órákat venni a Nyitrai Laptól. Külömben a kutya ugat, a karaván... stb.

Hűsfogyasztási szövetkezet Nyitra. A következő sorok közlésére kértek fel bennünket. Néhány hivatalnok mozgalmat indított egy hűsfogyasztási szövetkezetnek megalakítására. S valóban fején találták a szöveget, mert valamennyi elemi cikk közül a hús ára emelkedett, az eladók önkényéből, legmagasabbra, úgyannyira, hogy a szegényebb hivatalnok osztály kénytelen volt hűsfogyasztását a lehető legminimálisabbra redukálni. Hiába iparkodtak ezen baj ellen orvoslást keresni és hiába terjesztettek elő a városi közgyűlésen is különböző indítványokat az elemi cikkek magas árának leszállítása céljából, minden csak meddő kísérletezés maradt, mert hát a városi tanácsnak legkisebb gondja is nagyobb a lakosság jogos követelményeinél. Meg kellett tehát születnie egy mentőeszmének, mely ezen anomáliák radikális orvoslását célozza és amely immár a megvalósulásához közeleg. Átlagos számítás szerint a hűsfogyasztási szövetkezet a mostani vételárának egy negyedével olcsóbban adhatná a húst. Vagyis olyan mennyiségű húst, melyért most 2 koronát kell fizetnünk, a fogyasztási szövetkezet 1 kor. 50 fillérért adhatna és emellett már oly nyereséggel dolgoznék, melyből nemcsak a készkiadásokat (személyzetet, helyiséget stb.) fedezné, hanem a brutto bevételnek 10—12 százalékát, mint tiszta nyereséget csatolhatná a fogyasztási szövetkezet alapítókéhez. Evégből felhivatnak mindazon tisztviselők és polgárok, akik ezen eszmét helyeslik és a hűsfogyasztási szövetkezet tagjai közé belépni szándékoznak, hogy ebbeli szándékukat akár írásban, akár szóval jelentsék be Deák József urnál (Káptalan-utca 5. sz.) akit az előleges bizottság jegyzői tiszttel megbízott.

Bűzös közkórház. Csak ebben a mi híres Nyitra megyénkben történhetik meg ez is. A nagy-tapolcsányi megyei „Ágoston” közkórházról van szó. Olyan ez a szerencsétlen kórház, mint a kísérleteknél használt tengeri nyúl; próbálgatnak rajta és benne mindenfelét, s akár bevállik a dolog, akár nem, mindenképpen a betegek isszák meg a levét s most legújabbban a szagát. Alig néhány hónapja, hogy a közkórházban villanyvilágítást rendeztek be, még pedig olyképen, hogy a szükséges áramot a kórházban állítják elő. És éppen ez a baj, mert kegyetlenül bűzlik, nem az áram, hanem a petroleumos motor, mely az

áramot fejleszt. Ha déli szél fúj, a kórház udvara, betegtermei és összes helyiségei teli vannak ezzel a kellemetlen fojtó bűzzel. Sőt ha a szél jobban fúj, a város főterén is lehet ezt a bűzt élvezni. Már csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy ilyen közegészségbe ütköző dolgról az illetékes hatóságok mikor fognak tudomást szerezni és a szegény betegek jó levegőjéről mikor fognak gondoskodni? Mert van ám egy másik bűzfejlesztő is a kórház mellett: a Hocina patak. Ezt a patakot a tavarnoki Stummer-féle cukorgyár bűzíti be. A víz felszine mocskos fehér színű a beléje eresztett répalétól; a szaga pedig fortelmes kiállhatatlan. A patak a kórház közvetlen szomszédságában és a kórház alatti csatornán folyik keresztül. Ezzel a bűzzel persze a hatóságok mitsem törődnek s nem jó ilyen nagy úrral kikezdeni mint br. Stummer Ágoston b. t. t. cukorgyáros. Hja éppen ezért még sokáig fog bűzleni a nagy-tapolcsányi közkórház.

Nagy-tapolcsányi „haladó párt”. Úgy mondják a rossz nyelvek, hogy a bukott szabadelvűpárt korifeusai nem tágtanak, s mindenben szívósan kívánnak ragaszkodni a bandában primet játszó Szulyovszky Dezsőhöz; ellenben a párt fiatal tagjai sokkal több hazafias agodalommal látják a régi mameluk rendszer utolsó vergődését semhogy továbbra is ennek kátyúba rekedt szekerét segítenek jó útra terelni. Valami készül az öregek és fiatalok között, — mondják, hogy lesz új párt alakulás — mondjuk mi „kutyából nem lesz szalonna”.

A póstyéni járási szabadelvű párt feloszlásáról. A „Nyitrai Lap” legutóbbi számában olyan hírt közöl, mintha a párt feloszlása csupán 4 uri embernek, nem a párt összességének lett volna a műve. A póstyéni illetékes körökkel érintkező alkalmi tudósítónk erre nézve a következőket jelenti: „Nem áll, hogy a idézett pártgyűlésen csupán 30 an lettek volna jelen, hanem igenis 200-nál többen voltak ott. Nem áll, hogy a párt feloszlását 4 uri ember határozta el, mert a gyűlésen a pártnak egyénenkint meghívott majdnem mindegyik tagja jelen volt s egyhangu lelkesedéssel mondták ki a feloszlást s szavaztak képviselőjüknek bizalmat.” — Erről az Ellenőr a hir közzététele előtt meggyőződhetett volna ama jegyzőkönyvből, melyet a párt alelnöke a gyűlés megbízásából a megyei szabadelvű párt elnökségéhez küldött s a melyet az hivatalos organumának bizonyára rendelkezésére bocsátott volna; arról pedig, hogy a gyűlésen jelen voltak tényleg választók voltak, az a névsor adott volna felvilágosítást, mely a Fodor Kálmán képviselőnek átadott eredeti jegyzőkönyvhöz van csatolva. Ama szemrehányásnak végül, hogy a párt ilyen kőza hírekre nem reagált eddigelé, elég magyarázata a feloszlás, mert a párt, mint ilyen feloszlóván, ilyen cáfolatokba annál kevésbé sem bocsátkozhatik, mert újabb pártalakulás eddig nem történt s így nincs senki, a ki a volt párt tagjai nevében nyilatkozhatnak.” Ugy lát-zik nagy fájdalmat okozott a póstyéni járás szabadelvű pártjának oly impozáns módon megnyilatkozott hazafias cselekedete s a kőza hir szerzőinek érdekében áll (talán a közeli közgyűlés miatt?) hogy a póstyénieknek az egész vármegyében követendő cselekedetét kibebítsék.

Bocskay-Testvérek előadása. Bocskay Bela a magyar tarka szinpad tagja, és Bocskay Bella kuplé énekesnő f. hó 21. és 22-én Nyitra a Schiller kávéházban humoristikus előadást tartanak. Bocskayék Nyitra a már a multból ismerik és minden alkalommal a legnagyobb tetszést arattak, a mint tudomást szereztünk róla Ersekujvárra is ellátogatnak és 1—2 kedélyes estet fognak rendezni, melyre a mulatni vágyók figyelmet felhívjuk.

A trencsényi megyei gazd. egyesület igazgató választmánya f. hó 12-kén érdekes ülést tartott. Ugyanis 1907-ben jár le az 1899. évi XX. t.-c. amely a szeszadóról szól, amely a mezőgazdasági szesztermelőkre sérelmes, s azért egy mozgalom indult meg, a melynek célja: 1. hogy Ausztriával szemben már most állítsák fel a külön fogyasztási adóvonalat; 2. hogy a ma még ipari szeszgyárak kezén levő szeszkontingenst 1908-tól kezdődő tíz év letelte alatt sajátítsák ki s utalják át a mezőgazdaság részére, úgy hogy e kontingensmennyiségből évről-évre több magyarországi szeszgyárat lehessen felállítani az ország különböző vidékein. Petrács Károly, gazdasági titkár kimutatta a szabadelvű kormányok mostoha bűvásmódját, a mennyiben Trencsény megyében 5 év alatt 13 folyamodó közül csak egy kapta meg a contingenst. Polyák Bela volt szabadelvű kép-

viselő is rámutat e szabálytalanságokra, holott Szabolcs és Hontmegyében, ahol bőven megterem a dohány és tengeti is, a minister bőven osztogatta a contingenst. Igaza van Polyák úrnak, de hatásosabb lett volna szava, ha képviselő korában az országgyűlésen nyíltan kárhoztatta volna a liberális kormány eljárását. Az igazgató választmány a közönséget figyelmezteti, hogy szeszcontingens ügyében forduljanak a gazdasági együlethez, hogy az összetartás súlyával hassanak a miniszterre, hogy e megyét, ahol nagybárá csak krumpli terem, nagyobb figyelemben részesítse a szeszcontingens ügyében. — Ha biztosan célt akarunk érni, hasson oda a gazdasági egyesület, hogy Trencsénmegye ellenzéki képviselőket küldjön az országgyűlésbe, s biztosítjuk, hogy sérelmeik rövid időn belül orvosoltatnak.

„**Ferenc József ökle**“. E cím alatt egy hónappal ezelőtt álnév alatt egy vers jelent meg a „Független Magyarországnak“, mely miatt a lapot elkobozták, felségsértés címén. A vers a koalíciónak szept. 23. fogadtatásával foglalkozott s szerzője Rudnyánszky Gyula volt. A politikai versek poétái azonban nem szerencsések, nevüket ugyan felkapta a fáma, de néha a hitelezők is. Rövid időre a fenti vers megjelenése után Rudnyánszky Gyulának nem csak versét, de magát a szerzőt is lefoglalták. T. i. család büntetéssel volt vádolva s az ügyesség elkísértette Debrecenbe. — Rudnyánszky Gyula, nyitramegyei származású, özdöghi (érsekújvári járás) születésű, nehai Rudnyánszky Károly fia, már kora ifjúságától kezdve foglalkozott a költészettel.

Nyitramegyei gazdák tanulmányútja. A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület e hó 18-án báró Stummer Ágost tavnoki uradalmába tanulmányi kirándulást rendezett. A kirándulók megtekintették a tavnoki cukorgyárat, ahol a gyári tisztviselők megmagyarázták a cukorgyártás folyamatát a repamosástól a készcukor elkészítéséig. Meglepte a gazdákat a gyár gazdaságos és luxust nélkülöző szolid berendezése. A cukorgyár megtekintése után megsemmisítették a tavnoki majorban a tehenészetet, a műhelyeket és a gépházakat. Munkában látták a *Privot* rendszerű és *Turnovszky* féle repakiemelő gépeket, melyek munkája a gazdaközönséget kielégítette, amennyiben mindkettő a répat igen csekély sérülési % mellett a földdel együtt kiemelte úgy, hogy a gépek után járó napszámos gyerekek a répat a legnagyobb könnyűséggel szedhették. Nem csekélyebb érdeklődést keltettek a Scholtz-féle és Drössler Károly-féle burgonya kiemelő gépek. E két gép a burgonya kupacot széjjel hányja, miáltal a kupacban lévő burgonya teljesen a felszínre kerül és felszedhető. A jelenvolt gazdaközönség véleménye kedvezőbb volt a *Turnovszky* féle reparató és *Drössler* féle burgonyaszedő gépekre, mert e két gép kisebb igásértőt igényelt. E gépek még némi kívánni valót hagynak ugyan hátra, de remélhető, hogy a mezőgazdasági gyaripar folytonos haladása a gépeken most meg észlelhető hiányokat pótolja s akkor az évről-évre rosszabbodó munkásviszonyok folytán a mezőgazdaság terén a gépeknek a jelentősége emelkedni fog. Az uradalom vezetősége bementatta továbbá a Kuhn & Comp hollandi cégtől kilozrammonkint 220. koronaért vásárolt „Super Elit“ fele cukorrépa terméseredményt és a vittköci kerületben fekvő modernül és gazdaságosan berendezett szeszgyárat. A kirándulókat *Klapetek Ferenc* uradalmi főtiszt kaulauzta és nagy ügybuzgósággal szolgált mindenütt felvilágosító magyarázatokkal. Résztvettek a kiránduláson: Zámory Ferenc, Engel József, Leidenfrost Gyula, Leidenfrost Károly, Berec János, Móri János, Kulcsár Imre, Mery Tibor, Fabriczius Endre, Csernoch Adolf, Csernoch Lajos, Kutny Vendel, Thanhauser Ottó, Skorpil Ede, Molnár János, Fehér Mihály, Zich Albert, Várgha György, Grün Dezső, Lachmann Lajos, Grün Alfred, Filó István, Simonek Károly, Láng Berthold, Bauer Emil, Skoluda Rezső, Chrenkó Endre, Turnovszky Adolf és Velcsy József e. titkár.

Mibe kerül a háború? Egy angol lap pontos számitása alapján a következő adatokat adja Japan és Oroszország háborus költségeire vonatkozólag. A hadsereg ellátása Japánban naponta négy millió koronába került; 600 nap alatt tehát 2400 millió koronába került a japán hadsereg. A hadi és kereskedelmi hajók ellátása és veszteségei 1000 millió koronára ruognak. Ezekhez számitandók a japán családok, özvegyek és árva ellátásának költségei, melyeket Japan busásan fizetett. Az egész összeget körülbelül 4000 millió koronára lehet tenni. Az orosz hadsereg

ellátásának költsége megegyezik nagyjában Japánország kiadásával, mert jóllehet kevesebb orosz katona fordult meg a keletázsiai harctéren, elszállításuk került tetemes összegbe. A hajóhad veszteségei 600 millió koronát tesznek ki, úgy, hogy Oroszország összes vesztesége és kára pénzértékben 5000 millió koronára rug. A háboru folyamán a hadviselő feleket következő veszteségek érték ember anyagban: Elesett és megsebesült 167,000 japán, 265,000 orosz, összesen tehát 432,000 ember. Fogságba pedig 7000 japán és 78,000 orosz került.

A közönség köréből.

„A gyorsaság nem bűvészet“ mondja egy német közmondás, és ennek nyomán halad a nyitrai vasútállomás postája is. E napokban a nyitrai vasuti állomáson *reggeli 6 órakor* dobtam be a postaszekrénybe egy levelezőlapot, mely a várostól *félóránnyira* fekvő postaállomásra volt címelve.

A címzett az én levelező lapomat csak *másnap délután* kapta meg, holott oda Nyitráról a posta naponkiut delutau jár. 33 órai idő kell a postának $\frac{1}{2}$ órai távra!

F. B.

CSARNOK

Dubrovszky.

— Puskin után oroszról. —

(Rajz egy orosz haramia életéből.)

— Nem tudom — mondá ő szomorú, halk hangon a leányuk, — vajjon emlékszik-e még ígéretére?

— Ön védelmet ígért — mondá Masa — de ne haragudjék rám, én rettegek tőle. Hogyan akar ön rajtam segíteni?

— Én tudom a módját, hogy megszabadítsam önt ezen gyűlölt embertől.

— Az Istenert ne bántsa őt. Önnek nem szabad hozzá nyulni, ha szeret. Én nem akarok oka lenni semmi fele szerencsétlenségnek.

— Jó, nem nyulok hozzá. Az ön akarata szent én előtt. Önnek köszönheti az életét. Az ön nevéhez nem szabad gonosz tettek tapadnia. Önnek tisztának kell maradnia még az én kihágasaimban is. De hogyan védelmezem meg a kegyetlen apa ellen?

— Még van remény; én azt gondolom, hogy könnyeim, kétségbeesésem megindítják őt.

— Hiába reménykedik; ő ezekben a könnyekben csak azt a félenkséget és ellenszenvet látja, mely valamennyi leánynál közös, midőn nem szerelemből, hanem hideg számításból lépnek házasságra. Ha ő most fejébe veszi, hogy önnek ellenkezése dacára is megcsinálja az ön szerencsétjét; ha őnt erőszakkal hurcolják az esketéshez, hogy átadják segy elgyengült embernek hatalmába...?

— Akkor nem lehet tenni semmit... jelenjen meg akkor mellettem, s az ön felesége leszek.

Dubrovszky reszketett. Halavány arcát elfutotta a pír, aztán ismét elhalványult. Lecsüggesztett fővel sokáig hallgatott.

— Szedje össze minden lelki erejét, kérlelje meg atyját, vesse magát lábaihoz; rajzolja le előtte a jövő borzalmait, hervadó ifjúságát egy tehetetlen kicsapongó aggastyán mellett; mondja el neki, hogy a vagyon egy pernyi boldogságot sem okoz önnek; hogy a fenyőzés csak a szegény embert vigasztalja meg, de azt is csak rövidke időre szokatlanságánál fogva. Ne hagyjon fel, ne ijedjen meg haragjától, fenyegetéseitől, amíg a reménynek halavány árnyéka marad. Ne csüggedjen az Isten szerelméért. Ha pedig már nem lesz semmi mentség, akkor tegye meg előtte a borzalmas vallomást, mondja meg neki, hogy ha kérlelhetlen marad, akkor önnek rettentő védelmezője akad...

Dubrovszky erre eltakarta arcát, mintha könnyeit akarta volna vissza fojtani. Masa zokogott. — Szegény, szerencsétlen sorsom — folytatá ismét keserű sohajjal; — odaadnám önért az életemet; önt csak meglátnom, kezét érintenem valóságos boldogság; s midőn alkalmam nyílik, hogy önt szenvedélyesen lüktető, szívemre szorítsam s azt mondjam: én a tied vagyok örökké; akkor óvakodnom kell ettől a boldogságtól, el kell taszitanom magamtól teljes erővel. Nem merek lábaihoz borulni, hogy hálát adjak az égnek ezen megfoghatatlan, meg nem érdemelt adományért. Ó mennyire kell nekem gyűlölnöm azt a... de érzem, hogy szívemben nem lehet helye a gyűlöletnek.

Dubrovszky csendesen átkarolta a leány karsu derekát és a szívére szoritotta őt. Maria Kirilovna bizalmasan lehajította a fejét a fiatal haramia vállaira. Mindketten hallgattak.

Az idő repült tova. — Már elég volt — mondá végre Masa. Dubrovszky mintha álomból ébredt volna fel. Meg fogta kezét és egy gyűrűt fűzött az ujjára.

— Ha elhatározza magát, hogy hozzám akar menekülni, akkor hozza ide ezt a gyűrűt, dobja be ennek a hölgynek az odvába, és én tudni fogom, hogy mit csináljak.

Dubrovszky végre megcsókolta a leány kezét és eltűnt a fák között.

XVI. FEJEZET.

Vereizki herceg háztűznézése nem maradt titokban a szomszédok előtt. Petrovics fogadta a jókívánatokat s az esküvő mindegyre közeledett. Ez alatt a leány érintkezése ar öreg vőlegényvel hideg és erőltetett volt. A herceg nem törődött azzal; ő szerelemre nem tartott igényt, ő neki elég volt, ha megnyeri néma beleegyezését.

Az idő haladt. Masa végre elhatározta magát, hogy cselekedni fog, és levelet irt Vereizki hercegnek. E levélben arra törekedett, hogy jegyese szívében felkeltse a nagylelkűség érzését; egész őszintén bevallotta, hogy nem érez iránta semmi vonalmat; esdekelve kérte, hogy mondjon le a kezéről, sőt hogy ő maga védelmezze meg atyjának hatalmaskodása ellen. Ezt a levelet sikerült titokban kézbesítenie a hercegnek. Ez elolvasta és egyáltalában nem volt meglepetve jegyeseének őszinteségétől. Sőt ellenkezőleg, belátta, hogy siettetni kell az esküvőt, s e célból megmutatta a levelet jövendő apósának.

Trojekurov szörnyű haragra lobbant; a herceg alig bírta rávenni, hogy ne éreztesse Masával, hogy tudomása van leveléről. Végre nagy nehezen beleegyezett, de elhatározta magát, hogy nem fog vesztegetni időt, és mindjárt más napra kitzte az esküvőt. A herceg mindezt igen helyesnek találta, elment a jegyesehez, s kijelentette előtte, hogy a levél nagyon megszorította de ő reméli, hogy idővel meg fogja érdemelni vonalmát; hogy lemondania róla teljesen lehetetlen, mert nincsen elég lelki ereje, hogy aláírja a saját halálos ítéletét.

Ezután tiszteletteljesen kezét csókolt neki és eltávozott anélkül, hogy egy szót is szolt volna atyjának elhatározásáról.

De alig hogy elment, más is bejött az atyja és egyenesen ráparancsolta, hogy készen legyen a holnapi napra. Maria Kirilovna amugy is felizgatva lévén a herceg szavai által, könyekbe lábadt és atyjának lábaihoz vetette magát.

— Apácskám — mondá fájdalmas hangon, — apácskám, én nem akarok a felesége lenni.

— Mit jelentsen ez? — mondá apja fenyegető hangon, eddig hallgattál, beleegyezted; és most, midőn már minden készen van, most széleskedni akarsz? Ne bolondozzál, azzal semmit sem érsz el nálam.

— Ne kárhoztasson el — mondá a szegény Masa; — minek taszit el magától és odadob

engem egy embernek, akit nem szeretek. Talán rám unt? Én önnél maradok, úgy, mint eddig. Apácskám, ön nagyon szomorú lesz nélkülem, különösen, ha tudni fogja, hogy szerencsétlen vagyok. Apácskám, ne kényszerítsen, én nem akarok férjhez menni.

Trojekurov meg volt indulva, de nem érezte lányával megilletődését, sőt eltaszította magától és nyersen rá rivalt:

— Mindez hiábavaló, tudod! Én jobban tudom, hogy mi kell a boldogsághoz. Könyeid nem segítenek rajtad. Holnap után lesz az esküvő.

— Holnap után? — sikoltott Masa. — Édes Istenem! Nem, nem lehet; az lehetetlen! Apácskám, hallgasson rám; ha már elhatározta egyszer, hogy engem megsemmisít, akkor én találok védelmezőt, akire nem is gondol. Ön meg fogja látni és el fog borzadni, hogy hova taszított engem.

— Mit? Fenyegetsz? — kérde Petrovics, engem fenyegetsz, szemtelen leány. Hát tudd meg, hogy én is csinállok veled olyat, amire te sem gondolsz. Te merészelsz fenyegetni, hitvány kölyök te! Szeretném én azt látni, ki lesz a védelmeződ?

— Dubrovsky Vladimir — mondá Masa ketsébeesetten.

Petrovics azt hitte, hogy a leánya megboldult és bámulva nézett rája. — Jól van, — mondá egy kis hallgatás után, válaszsz magadnak mentőt akit akarsz; de egyelőre itt maradsz ebben a szobában és az esküvőig ki nem lépsz innen. — Ezen szavakkal Petrovics kiment és rázárta leányára az ajtót.

A szerencsétlen leány sokáig sirt és elgondolta, hogy mi várakozik reá; de e háborgó kijelentés megkönnyítette lelkét, és most nyugodtan gondolkozhatott sorsáról, s egyuttal arról, hogy mit kelljen cselekednie. Legfőbb dolga volt kikerülni ezt a szerencsétlen házasságot; hogy egy zsványinak felesége legyen, az menyországnak látszott előtte, ha összehasonlította azon sorssal, mely neki volt szánva. Ránézett a gyűrűjére, melyet Dubrovskytól kapott. Epedve vágyakozott, hogy találkozzék vele egyedül, s a döntő pillanat előtt tanácskozzék vele. Előérzete sugta neki, hogy este találkozik Dubrovskyval a kertben a lugas közelében, azért elhatározta, hogy várakozni fog ott reá.

Mihelyt esteledni kezdett Masa készülődött, de az ajtó el volt zárva kulccsal. A szobalány kívülről azt mondta, hogy Petrovics megtiltotta, hogy kibocsássák a szobából. El volt fogva. Mélyen megsértődve oda ült mozdulatlanul nézve a sötét eget, anélkül, hogy levetkőzött volna. Hajnal felé elaludt, de gyöngé álmát riasztó látományok nyugtalanították és a felkelő napnak sugarai mihamar felébresztették.

XVII. FEJEZET.

Midőn felébredt, első gondolata feltárta helyzetének egész rettentő voltát. Csengett; a szobalány bejött és kérelmére értésére adta, hogy atyja tegnap N-be lovagolt és csak késő éjjel tért vissza, s hogy szigorúan megparancsolta, hogy ne ereszsék ki a szobából, s hogy vigyázzanak rá, hogy senkivel ne beszéljen; továbbá, hogy semmi különös előkészület nem történik az esküvőre, kivéve, hogy a pópának meghagyták, hogy ne távozzék a faluból. E kijelentés után a cseléd magára hagyta Mária Kirilovnákat és rázárta az ajtót.

E hír felháborította az ifjú rabot. Feje zúgott, vére háborgott és elhatározta, hogy mindezt tudtára adja Dubrovskynak és azon törte a fejét, hogyan lehetne oda juttatni a gyűrűt a megjelölt tölgy odvába. E pillanatban egy kövecske repült az ablaknak, melynek üvegtáblája megsemmisült. Mária Kirilovna kitekintett az udvarra, s meglátta ott a kis Sándort, amint ingetett feléje. Ismervén ragaszkodását, nagyon megörült neki. — Jó reggelt Sándor mit akarsz?

— Csak azért jöttem, testvérem, hogy nincsen-e valamire szükséged. Az apa haragszik és megparancsolta, hogy senki se engedelmesséjék neked. De mondd meg nekem, ha valami kívánságod van, és én mindent megteszek kedvedre.

— Köszönöm, kedves Sándorkám. Hallod ismered azt az odvas tölgyfát a lugas mellett?

— Ismerem, testvérem.

— No, ha engem szeretsz, siess szaporán oda és tedd be ezt a gyűrűt az oduba: de vigyázz, hogy ne vegyen észre senki.

E szavakkal ledobta neki a gyűrűt és betette az ablakot.

A gyermek felkapta a gyűrűt és lélekszakadva futott, úgy hogy három perc alatt ott volt a kijelölt fánál. Itt megállott, lélekzetet vett, minden felé körülnézett és betette a gyűrűt a nyílásba. Szerencsésen bevégezvén feladatát azonnal értesíteni akarta róla Masát, midőn hirtelen egy vörös haju félig rongyos gyermek tűnt fel a lugas mögött, aki oda rohant a tölgyfához s bedugta kezét a nyíláson.

(Folyt. köv.)

NYILT-TÉR.

Azon sajnálatos incidensből kifolyólag, melyet végzettszerű tévedésem s a félrevezető körülmények okoztak, melyet azonban lovagias uton és — becsületsértéssel vádolva — a bíróság előtt is jóvátenni igyekeztem, a személyében akaratlanul megbántott urnő kívánságához képest, szó szerint közlöm az alábbiakat.

Nyilatkozat.

Alulírott kinyilatkoztatom, hogy f. évi július hó 5-dikén a Nyitra—Üzbég-i éjjeli vonaton egy szeplőtlen úrnő ellen, kiről csak másnap tudtam meg, hogy Sz. P-né úrnő volt, oly illetlen lépésre ragadtattam, melyet megbántam, s azért ezen, a női tisztesség ellen elkövetett botlásomért a nyitrai járásbíró előtt már bocsánatot kértem, a mit itt a nyilvánosság előtt ujolag, mint lovagias ember a megbántott hölgygel szemben, megismételtem.

Nagytapolesány, 1905. október 17.-én.

Z. D.

Lapunk zárta előtt Nagy-Tapolesányból a következő tavrátot vettük:

„Zatkovics Dezsőnek nincs joga nyilatkozatához kommentárt fűzni. Külömben is idejét multa, mert a tiz napi határidőn túl vagyunk. Szalay Pál.

Erzsébet-út 50. és 52. számú házak szabad kézből eladó.

Közelebbi értesítés:
Rasskó Timót vagy Recska János uraknál.

Kitünő minőségű „Togo” száj- és fogviz a fogak ápolására, jobbat nem ajánlhatunk. Egyszeri próba meggyőz mindenkit. Használati utasítás mellékelve. Kapható: **EINCZINGER JÓZSEF** fűszerkereskedésében, Nyitrán.

Szolid és pontos kiszolgálás!

GOMBÁRIK ISTVÁN
uri és női fodrász
Nyitrán, Tóth Vilmos utca 15.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő s higiénikusan berendezett

diszes uri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó **uri és női hajmunkát**, ugymint **hajbetétet, frizeteket, frufukat, egész és fél parókákat, hajfonatokat minden színben**; továbbá **női fésülést a legújabb divat szerint, haj- és szakáll-festést**, ugyszintén **tyukszemvágást** jutányos áron eszközöl.

Vesz vágott és kifésült haját. Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.
Kihullt hajból fonatok és egyéb hajmunkák a legolcsóbban készíttetnek.

Vidéki megrendelések pontosan a beküldött hajminta szerint lelkiismeretesen utánvét mellett eszközöltetnek. 7-10

Szolid és pontos kiszolgálás!

NYITRAI NÉPBANK
zálogkölcson osztálya.

Zálog-árverés
1905. november 7-én.

Mindazon ékszerek és zálogtárgyak, melyek 1905-ik évi június hó végeig ki nem váltattak vagy át nem irattak, **f. évi november hó 7-én** a Nyitrai Népbank termében délután 3-5 óráig tartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Hogy az árverés napján minden zavarnak eleje vétessék, megjegyzendő, hogy azon zálog-tárgyakat, melyeknek határideje már lejárt és az árverezésre kiszemeltettek, sem kiváltani, sem átírni nem lehet.

Nyitrán, 1905. október hó 12-én.
Az igazgatóság.

Kakao és csokoládé kedvelők figyelmébe:

Hoff János-féle

Kandol-Kakao

a legesekélyebb zsirtartalma, azért igen könnyen emészthető, soha sem okoz székrekedést, mindazáltal ritka finom íze mellett kiválóan olesó.

Valódi osakis Hoff János névelés az oroszian-védjeggyel.

Csomagok 1/4 kgr. 90 fillér
1/2 kgr. 50
Mindenütt kapható.

Értesítés.

Van szereném a nagyérdemű tisztelt közönség tudomására hozni, hogy

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca
15. szám alatt levő **cukrász üzletben**

a cukrászattal egybekötött cikkeket: u. m. torták, theasütemények stb. elkészítésével, nemkülönbén esetleg bankettek rendezésével, szóval minden e szakmába vágó

Különlegességek

elárításával foglalkozom s a nagyérdemű közönség kegyéért esedezem.

Nyitrán, 1905. október havában.

Tisztelettel:

Gurtelschmidt Károly,
cukrász, nyitrai lakos.

1-3

Vigyázzunk az eredeti esomagok orosz vamszalagjára és a „K. & C.” védjegyre. 1-10

INGYEN ÉS BÉRMENTVE ADOK

bárkinek teljes felvilágosítást arról, hogyan szerezheti be legelőnyösebben ruhakészletét és pedig: **A ki szivén viseli a hazai ipar támogatását. A ki 40%-al olcsóbban akar öltözködni. A ki mégis finoman és úri módon akar járni,**

az saját érdekében eszeleksi, ha mentül előbb látogatja meg

Guttman Sámuel nagy áruházát,

hol ép most érkeztek meg óriási választékban remek kivitelű bel- és külföldi szövetekből készült

férfi-, fiu- és gyermek-ruhák

angol divatú **Palmerston** szövetből, téli kabát dublé kelmékből, uszter és raglán férfi- és fiu-kabátok, utazó és városi bundák, rövid szabású mikádó szövetű és szörme bélésű kabátok, valódi dániai bőrből készült kabátok és lábzsákok, diszmagyar, kocsis öltönyök és bekecskabátok, a legjobb szövetből készült fiu- és gyermek-iskolaruhák, melyek tartóságáért felelek.

Együttal bátorodom a főtisztelendő **PAPSÁG** becses figyelmét felhívni a nálam mindig raktáron levő hosszú finom fekete **téli és őszi kabátokra és Ferencz József öltönyökre** a legfinomabb minőségűből. — **Minden felsorolt árú a legjutányosabb áron kapható. — Szigorúan szabott árak minden darabon láthatók. Sem túlfizetés, sem alku nálam nem létezik.**

Kérem szerezzen erről mielőbb meggyőződést és látogasson meg.

Szívesen mutatom meg ruháimat minden kényszerűvel nélkül.

Guttman Sámuel kész férfi-, fiu- és gyermekruha kereskedő
Nyitrán, Tóth Vilmos utca 10. szám alatt.

Raktáramat hazai, (brassói, gácsi, zsolnai), angol és más külföldi legjobb minőségű és legújabb mintájú szövetekkel a küszöbön álló **őszi és téli** idényre oly mértékben láttam el, hogy a legmesszebb menő igényeket is minden irányban kifogom elégíthetni. 7-29

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24%
kénsavas káli tartalommal, *** **

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76%
kénsavas káli tartalommal, *** **

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra) továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot (98-99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállit a

„**HUNGÁRIA**“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.